

เกณฑ์ประเมินผลการพูดต่อที่ชุมชน

(ตามความคิดส่วนตัวของข้าพเจ้า)

โดย ภก.กรกฎ ทิพย์รัตน์

ครั้งหนึ่งในช่วงแรกๆ ที่ผมมีโอกาสดำรงเป็นกรรมการตัดสินการฝึกพูดแบบเตรียมตัวประจำสัปดาห์ของสโมสรฯ มีสมาชิกท่านหนึ่งสอบถามว่าผมมีเกณฑ์อย่างไร? ในการตัดสินให้ผ่านหรือตกรการฝึกพูดในแต่ละบท ผมตอบไปว่าผมพิจารณาไปตามหลักการ สมาชิกท่านนั้นถามต่ออีกว่าหลักการนั้นคืออะไร? ในเมื่อหนังสือคู่มือก็ไม่ได้มีรายละเอียดระบุหลักเกณฑ์ใดๆ ไว้ว่า ลักษณะอย่างไรจึงจะให้ผ่านหรือตกรการพูดในบทนั้นๆ ผมตอบคำถามนี้ไม่ได้เพราะพอนึกย้อนกลับไปที่พิจารณาดีๆ อีกครั้งที่ว่าพิจารณาตามหลักการของผมก็ยังคงเป็นการพิจารณาไปตามความคิดเห็นส่วนตัวอยู่ดี โชคดีที่สมาชิกท่านนั้นไม่ได้ซักไซ้ไล่เลียงต่อ แต่ประเด็นนี้ยังคงค้างคาอยู่ในใจของผมต่อมาอีกหลายวัน จนกระทั่งคิดได้ว่าผมคงต้องกำหนดหลักเกณฑ์บางอย่างขึ้นมาเพื่อประเมินการพูด ทั้งนี้ถึงแม้จะยังไม่ใช้เกณฑ์อันเป็นที่ยอมรับของสโมสรฯ แต่อย่างน้อยผมจะมีเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานส่วนตัวในการประเมินการพูดของตนเองและผู้อื่นที่เป็นหลักอันคงเส้นคงวาลดลงไป

ต้องขอชี้แจงให้ทุกท่านที่ได้อ่านบทความนี้ก่อนว่า เกณฑ์ประเมินผลการพูดซึ่งผมจะนำเสนอต่อไปนี้ เป็นเพียงเกณฑ์ส่วนตัวที่ผมตั้งขึ้นเพื่อใช้เป็นมาตรฐานของตนเองเท่านั้น ยังไม่ได้เป็นที่ยอมรับของคณาจารย์หรือผู้ทรงคุณวุฒิของสโมสรฯ แต่ผมก็เห็นประโยชน์สำหรับท่านที่ต้องการมีหลักเกณฑ์หรือหลักการบางอย่างในการประเมินการพูดที่ค่อนข้างเป็นมาตรฐาน อาจนำเอาไปปรับใช้หรือพิจารณาเป็นแนวทางในการกำหนดเกณฑ์ของตนเองขึ้นมา ซึ่งคิดว่าน่าจะมิประโยชน์มากกว่าไม่มีเกณฑ์อะไรเลย

เพื่อให้เข้าใจเกณฑ์ประเมินการพูดของผม จะขอแบ่งทักษะการพูดออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เรียกว่า **“ทักษะเบื้องต้น”** ทักษะส่วนแรกนี้ถือเป็นทักษะพื้นฐานที่ผู้ฝึกการพูดพึงมี เช่น การแต่งกายที่เหมาะสม, การยืนที่สง่างาม เป็นต้น นอกจากนั้นทักษะตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของบทที่พูดผ่านมาแล้ว ก็ถือว่าเป็นทักษะพื้นฐานของบทที่สูงขึ้นด้วยเช่นกัน เช่น เมื่อท่านผ่านบทฝึกที่ 3 ว่าด้วยเรื่อง “การจัดลำดับขั้นตอนสุนทรพจน์” แล้ว นับตั้งแต่นั้นเมื่อท่านฝึกพูดตั้งแต่บทที่ 4 ขึ้นไป การจัดลำดับขั้นตอนการพูดแบบสุนทรพจน์ย่อมถือเป็นทักษะเบื้องต้นด้วยเสมอ เป็นต้น

ส่วนที่ 2 เรียกว่า **“ทักษะตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายประจำบท”** ทักษะในส่วนนี้ถือเป็นทักษะสำคัญที่ท่านต้องฝึกหัดและปฏิบัติให้ดีที่สุดเมื่อสมัครพูดในบทนั้นๆ เช่น บทที่ 4 มีเป้าหมายเพื่อฝึกการใช้ภาษากาย, บทที่ 5 มีเป้าหมายเพื่อฝึกการใช้น้ำเสียงประกอบการพูด เป็นต้น จึงถือเป็นทักษะที่ต้องได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษในการฝึกพูดบทนั้นๆ เพราะถ้าหากไม่สามารถพูดจนบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเหล่านั้นจนเป็นที่น่าพอใจแล้ว ย่อมไม่สามารถตัดสินให้ผ่านการศึกษาฝึกในบทดังกล่าวได้

ส่วนที่ 3 เรียกว่า **“ทักษะเพิ่มเติม”** ทักษะในส่วนนี้เป็นทักษะที่ยังไม่คาดหมายว่าท่านจะสามารถปฏิบัติได้ เพราะอาจเป็นทักษะตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของบทที่สูงกว่าบทที่ท่านกำลังฝึกอยู่ เช่น การฝึกพูดบทที่ 3 เน้นหนักที่การจัดลำดับขั้นตอนสุนทรพจน์ แต่ถ้าท่านสามารถใช้ทักษะการปรับน้ำเสียง(ซึ่งเป็นเป้าหมายประจำบทที่ 5)ได้ดี ย่อมถือว่าท่านมีทักษะเพิ่มเติม กล่าวคือ แม้จะยัง

ไม่คาดหวังแต่ท่านก็สามารถทำได้แล้ว เป็นต้น นอกจากนั้นทักษะอื่นๆ ที่ไม่อยู่ในความคาดหวังหรือไม่เกี่ยวข้องกับการพูดโดยตรง แต่หากท่านสามารถนำมาใช้ประกอบการพูดได้เป็นอย่างดีก็ถือว่าเป็นทักษะเพิ่มเติมด้วย เช่น การแต่งบทกวีหรือบทกลอนมาประกอบการพูด, การใช้สื่อประกอบการพูด, การสาธิตแสดงความสามารถบางอย่าง เป็นต้น

เมื่อท่านเข้าใจทักษะทั้ง 3 ส่วนดังกล่าวแล้ว ต่อไปนี้ก็เป็นเกณฑ์ในการประเมินการพูดที่ผมใช้อยู่และขอแนะนำเสนอต่อทุกท่าน หากเรากำหนดคะแนนเต็มในการฝึกพูดในแต่ละครั้งเป็น 100 คะแนน ผมจะแบ่งคะแนนครั้งหนึ่งคือ **50 คะแนน**ให้เป็นคะแนนสำหรับทักษะตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายประจำบท เพราะถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญที่สุด ถัดมาอีก **30 คะแนน**ผมจะให้เป็นคะแนนสำหรับทักษะเบื้องต้น เพราะถือว่าเป็นทักษะที่มีความสำคัญรองลงมา(เนื่องจากไม่ยากให้ผู้ฝึกพูดเป็นประเภท “ได้หน้า ลืมหลัง” คือพอฝึกทักษะที่สูงขึ้นก็ลืมทักษะขั้นต้นที่ผ่านมา) ส่วนอีก **20 คะแนน**ที่ผมให้เป็นคะแนนสำหรับทักษะเพิ่มเติม เพราะถือว่ามีความสำคัญน้อยถ้าไม่มีทักษะส่วนนี้ก็ไม่ได้เสียหายแต่อย่างใด) ที่นี้ท่านคงเห็นแล้วว่าคะแนนทักษะตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายประจำบทรวมกับคะแนนทักษะเบื้องต้นแล้วคิดเป็น 80 จาก 100 คะแนน

เมื่อเห็นการแบ่งคะแนนออกเป็นส่วนๆ แบบนี้แล้ว หลายท่านคงอยากทราบแล้วว่าจะได้คะแนนรวมสักเท่าใดถึงจะถือว่าผ่าน สำหรับผมแล้วต้องได้ **60 คะแนนขึ้นไปจึงจะถือว่าผ่าน**ครับ โดยที่ 60 คะแนนนี้ยังมีเงื่อนไขเพิ่มเติมอีกว่า จะต้องได้คะแนนในส่วนทักษะตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายประจำบทอย่างน้อย **35 คะแนน**(จากคะแนนเต็ม 50) และจะต้องได้คะแนนในส่วนทักษะเบื้องต้นอย่างน้อย **25 คะแนน**(จากคะแนนเต็ม 30) ส่วนทักษะเพิ่มเติมจะไม่มีคะแนนเลยก็ไม่ใช่ใครครับ แต่ถ้าทำคะแนนรวมได้ตั้งแต่ **70 คะแนนขึ้นไป**โดยยังคงเป็นไปตามเงื่อนไขข้างต้นถือว่าดีครับ ยิ่งถ้าคะแนนรวมตั้งแต่ **80 คะแนนขึ้นไป**ตามเงื่อนไขเดียวกันถือว่าดีมาก ซึ่งกรณีหลังสุดนี้ก็จะเห็นว่าแม้ไม่ต้องมีคะแนนจากส่วนทักษะเพิ่มเติมด้วยก็ยังพอเป็นไปได้(คือได้เต็มคะแนนทั้งจากทักษะเบื้องต้นและทักษะตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายประจำบท) แต่ถ้าจะให้ดีมีทักษะเพิ่มเติมด้วยจะยิ่งดีมาก

นำเสนอมาถึงตรงนี้แล้ว บางท่านอาจเริ่มสงสัยต่อไปว่า แม้จะได้กำหนดตัวเลขคะแนนที่ชัดเจนแล้วว่าแค่ไหนถึงจะผ่าน แค่นี้ก็ดี หรือแค่นี้จริงจะดีมาก แต่การจะคิดคะแนนพวกนี้ออกมาเมื่อพิจารณาจากการฝึกปฏิบัติจริงของสมาชิกจะทำอย่างไร? อันนี้ไม่ยากครับ เพราะในสมัยที่ผมเป็นนายกสโมสรฯ เราได้มีการสัมมนาวิชาการกันแล้วได้กำหนดแนวทางการประเมินและวิจารณ์การพูดบทต่างๆ ทั้ง 18 บท(ตามหลักสูตรเวลานั้น) อันเป็นที่ยอมรับของคณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิทั้งจากสโมสรฯ เราและสโมสรฯ ที่อื่นในเครือข่ายไว้แล้ว ซึ่งผมได้แนบตัวอย่างแนวทางการประเมินและวิจารณ์การพูดทุกบทมาแล้วในตอนท้ายบทความนี้ แม้ในเอกสารดังกล่าวจะไม่ได้รับคะแนนออกมาอย่างชัดเจนว่าลักษณะเช่นนั้นเช่นนี้ควรได้คะแนนเท่าใด แต่หากท่านได้อ่านดูอย่างละเอียดแล้ว ผมเชื่อว่าท่านสามารถกำหนดให้คะแนนได้โดยไม่แตกต่างกันมากนัก

หวังว่าเกณฑ์การประเมินการพูดที่ได้นำเสนอมาคงพอจะเป็นประโยชน์แก่ท่านตามสมควร แม้บางท่านจะนำไปใช้ไม่ได้ทั้งหมด อย่างน้อยก็อาจเป็นการจุดประกายให้แต่ละท่านไปขบคิดกันต่อไป และคิดว่าอาจมีบางท่านนำเสนอแนวทางที่เป็นมาตรฐานสามารถนำไปใช้ได้จริงในสโมสรฯ ต่อไป.